

Seminarium Sekcji Energetyki i Koła Nr 206
Oddziału Warszawskiego
Stowarzyszenia Elektryków Polskich

**Kalendarium realizacji
ważniejszych inwestycji
w energetyce polskiej
w latach 1960 - 1990**

Ryszard Frydrychowski
Warszawa, 28.10.2009

Wstęp

- **Lata 1945-1949** to czas odbudowy zniszczonych przez wojnę polskich elektrowni i sieci.
- W roku 1946 czynnych było 361 elektrowni o łącznej mocy zainstalowanej 2553 MW i rocznej produkcji 5,8 TWh, w tym 191 elektrowni zawodowych o mocy 1296 MW i rocznej produkcji 3,4 TWh. Zużycie energii elektrycznej na mieszkańca wynosiło 244 kWh. W roku 1947 uruchomiono linię Łagisza – Janów na napięciu 220 kV.

Lata 1950 – 1960 to okres budowy:

- szeregu elektrowni kolektorowych, głównie z TG 25 i 50 MW;
- pierwszych elektrociepłowni;
- ujednoczenia napięć sieci elektrycznych;
- tworzenia zrębów KSP na napięciu 220 kV;
- wdrożenia programu powszechnej elektryfikacji Kraju.

W tym czasie zbudowano i odbudowano m.in. Elektrownie i EC: Gorzów, Jaworzno II, Żerań, Czechowice, Ostrołęka, Blachownia, Skawina, Konin, Łódź II, Pomorzany, Bielsko-Biała oraz szereg el. wod. i przemysłowych.

Moc zainstalowana w KSE wzrosła o 3684 MW, w tym el. ciepłych zawodowych o 3037 MW, wodnych o 100 MW, przemysłowych o 547 MW.

Lata 1961 – 1970 to głównie:

- budowa elektrowni z blokami 125, 200 MW;
- tworzenie KSP 220 kV;
- budowa pierwszej linii 400 kV;
- zakończenie powszechnej elektryfikacji Kraju.

Zbudowano w tym okresie elektrownie: Siersza, Blachownia, Turów, Łagisza, Adamów, Konin, Łaziska, Pątnów, Stalowa Wola, Solina, Myczkowce, Włocławek, Dębe i inne;

Przyrost mocy zainstalowanej w KSE wynosił w X leciu 7575 MW, w tym: el. ciepłne zawodowe 6649 MW, wodne 509 MW i przemysłowe 417 MW.

Lata 1971 – 1980 to:

- kontynuacja programu budowy elektrowni z blokami 200 MW;
- budowa 2 bloków 500 MW;
- rozpoczęcie programu budowy elektrowni z blokami 360 MW;
- dalsza rozbudowa KSP na napięciu 400 i 220 kV.

Zbudowano i rozbudowano elektrownie: Turów, Łaziska, Rybnik, Dolna Odra, Ostrołęka B, Kozienice, Jaworzno III, Połaniec, EC Siekierki, Żydowo, Porąbka Żar i inne.

Przyrost nowych mocy w dziesięcioleciu wynosił 11401 MW, w tym el. ciepłe 10070 MW, wodne 657 MW, przemysłowe 674 MW.

Lata 1981 – 1990 to:

- dokończenie budowy El. Połaniec;
- zakończenie budowy ESP Żarnowiec;
- wybudowanie największej w Polsce El. Bełchatów;
- zakończenie budowy EC Siekierki i EC Kraków Łęg;
- rozbudowa sieci przesyłowej na napięciu 400 kV;
- rozpoczęcie i zaniechanie budowy EJ w Żarnowcu.

Łączny przyrost mocy zainstalowanej w KSE w X leciu wynosił 6660 MW, w tym el. wodne 716 MW i przemysłowe 138 MW.

Kalendarium, rok po roku: 1960

- Uruchomienie E.Wod. Koronowo (26 MW);
- Przekazanie do eksploatacji – czasowo na napięciu 220 kV- pierwszej polskiej linii 400 kV Mikułowa – Joachimów;
- Uruchomienie w El. Blachownia 2 bloków po 70 MW każdy (II Etap budowy Elektrowni);
- Uruchomienie w El. Pomorzany 2 bloków po 60 MW;
- Uruchomienie EC Bielsko Biała (EC1), 77 MWe;
- Początek budowy El. Halemba i El. Łagisza.

Rok 1961

- Przekazano do eksploatacji EW Myczkowce (przepływowo – wyrównawcza) na Sanie (8,3 MW);
- Rozpoczęto budowę zapory i EW Solina;
- EC. Pomorzany osiągnęła moc 135 MWe i 323 MWt;
- Rozpoczęto prace przy budowie ESP Żydowo.

Rok 1962

- Synchronizacja z KSE I bloku w El. Halemba (50 MWe);
- Zakończenie I Etapu budowy El. Siersza (2 bloki po 130 MWe);
- Synchronizacja z KSE I bloku w El. Turów;
- Przekazanie do eksploatacji I Etapu EC Siekierki;
- Podpisanie Aktu Erekcyjnego pod budowę EW Włocławek;
- Utworzenie Instytutu IASE we Wrocławiu.

Rok 1963

- Przekazanie do eksploatacji dwóch kolejnych bloków w El. Turów;
- Uruchomienie EW. Dębe na Narwi o mocy osiągalnej 20 MW;
- Uruchomienie bloku w El. Łagisza 120 MWe;
- Przekazanie do eksploatacji pierwszej M.C. w energetyce (Ural-2 w Instytucie Energetyki);
- Rozpoczęcie budowy El. Łaziska II.

Rok 1964

- Zakończenie I Etapu budowy El. Halemba, która osiągnęła moc 200 MW_e i 60 MW_t;
- Uruchomienie dwóch kolejnych bloków w El. Turów;
- Zakończenie III Etapu budowy El. Konin wraz z oddaniem do ruchu 2 bloków po 120 MW;
- Przełączenie linii Mikułowa – Joachimów na napięcie 400 kV;
- Betonowanie stopnia wodnego Włocławek.

Rok 1965

- Zakończenie I Etapu budowy El. Turów, która osiągnęła moc zainstalowaną 1400 MW (7 bloków po 200 MW);
- Elektrownia Adamów osiągnęła projektowaną moc zainstalowaną 600 MW (5 bloków po 120 MW).

Rok 1966

- Uruchomienie w El. Stalowa Wola 2 bloków po 125 MW (El. Stalowa Wola III).

Rok 1967

- Uruchomienie w El. Łaziska 2 bloków po 120 MW;
- Uruchomienie w El. Pątnów 2 bloków po 200 MW;
- Podjęto decyzję o budowie El. Rybnik.

Rok 1968

- Oddanie do eksploatacji EW Solina. Obecnie, po modernizacji ESP Solina dysponuje mocą 200 MW;
 - Przekazanie do eksploatacji pierwszego kotła w EC-3 w Łodzi;
 - Uruchomienie 2 kolejnych bloków 200 MW w El. Pątnów;
 - Zakończenie budowy tamy we Włocławku i skierowanie wody na próg jazu;
 - Początek budowy: El. Kozienice, El. Ostrołęka B oraz EC Kraków Łęg.
-

Rok 1969

- Elektrownia Pałnów – uruchomienie 2 bloków po 200 MW każdy;
- Elektrownia Łagisza – uruchomienie 3 bloków po 120 MW każdy;
- Elektrownia Siersza – uruchomienie 3 bloków po 120 MW każdy.

Rok 1970

- Oddano do eksploatacji EW Włocławek (160,2 MW);
- Uruchomiono ostatni -7. blok- o mocy 120 MW w El. Łagisza;
- Uruchomiono 4 bloki po 120 MW w El. Siersza i zakończono II Etap budowy elektrowni;
- Rozpoczęto budowę El. Dolna Odra;
- Uruchomiono stację 400/110 kV Pasikurovice;
- Podjęto decyzję o budowie El. Opole.

Rok 1971

- Przekazanie do eksploatacji ESP Żydowo (156 MW);
- W El. Turów przekazano do eksploatacji 3 bloki 200 MW i zakończono II Etap budowy elektrowni o mocy docelowej 2000 MW;
- ELBUD Warszawa zakończył budowę linii 400 kV Kozienice – Miłosna.

Rok 1972

- Uruchomiono I blok 200 MW w El. Kozienice i I blok w El. Rybnik;
- Zakończono II Etap budowy El. Łaziska (2x120 +4x200 MW). Obecnie – po modernizacji, Pos = 1155 MWe i 196 MWt;
- Zakończenie budowy El. Ostrołęka B 600 MW;
- Uruchomiono system komputerowy CDC 3170+2xCDC1700 w PDM Warszawa;
- Początek budowy El. Jaworzno III.

Rok 1973

- El. Kozienice – rekordowe uruchomienie 4 bloków 200 MW w jednym roku;
- El. Rybnik – uruchomienie 2 bloków 200 MW;
- El. Pątnów-uruchomienie 1 bloku 200MW;
- Uruchomienie EC Gdańsk II;
- Początek budowy EC-4 w Łodzi;
- Powołanie PP. „El. Połaniec w budowie”.

Rok 1974

- Przekazanie do eksploatacji bloków Nr 1 i 2 w El. Dolna Odra o mocy 200 MW każdy;
- Dwa następne bloki 200 MW w El. Koziennice;
- Po 1 bloku 200 MW w Rybniku i Pątnowie;
- ELBUD wdrożył technologię helikopterową do budowy linii NN;
- Początek budowy EC Lublin Wrotków.

Rok 1975

- Zakończono budowę i rozbudowę EC-2 w Łodzi;
- Przekazano do ruchu 3 bloki 200 MW w El. Dolna Odra i 1 taki blok w El. Kozienice;
- Uruchomienie EC Bielsko-Północ (EC2), 55 MWe;
- Powołanie PP. „El. Bełchatów w budowie”.

Rok 1976

- I blok 200 MW w El. Jaworzno III;
- 2 kolejne bloki 200 MW w El. Dolna Odra;
- 2 kotły wodne w EC Lublin Wrotków;
- EC Gorzów, budowa EC II;
- Początek budowy ESP Żarnowiec.

Rok 1977

- Uruchomienie 4 bloków po 200 MW w El. Jaworzno III;
- Uruchomienie ostatniego 8. bloku w El. Dolna Odra, obecnie Pos. = 1772 MWe i 117 MWt;
- Gorzów, uruchomienie EC II (2xOP-140+TC32 (32 MWe)+WP-70 (81,4 MWt));
- Początek eksploatacji EC Łódź – IV.

Rok 1978

- Oddanie do eksploatacji 4 bloków 200 MW w El. Rybnik;
- Oddanie do eksploatacji 2 bloków 200 MW w El. Jaworzno III;
- Uruchomienie w El. Kozienice I turbozespołu o mocy 500 MW;

Rok 1979

- Oddano do eksploatacji ESP Porąbka Żar (500 MW);
- W El. Kozienice synchronizacja z KSE II bloku o mocy 500 MW. El. Kozienice osiągnęła moc projektowaną 2600 MW i stała się w tym momencie największą elektrownią w Polsce. (Obecnie Pos = 2880 MW);
- Uruchomienie po 1 bloku 200 MW w El. Połaniec i El. Łaziska.

Rok 1980

- Opracowano projekt techniczny El. Opole jako elektrowni z 6. blokami o mocy 360 MW każdy;
- Wydobyto pierwszą tonę węgla brunatnego z Kopalni w Bełchatowie;

Rok 1981

- Pierwszy blok 360 MW w El. Bełchatów zsynchronizowano z KSE;
- Zakończono budowę EC Kraków Łęg;
- Zatwierdzono ZTE dla polskiego odcinka linii 750 kV EJ Chmielnicka – Rzeszów.

Rok 1982

- Zakończono ostatni Etap budowy EC Siekierki;
- Rozpoczęto budowę EJ w Żarnowcu.

Rok 1983

- Przekazanie do eksploatacji ESP Żarnowiec 716 MW Pgen, 840 MW Ppomp;
- Przekazanie do eksploatacji 2 bloków 360 MW w El. Bełchatów;
- Ostatni 8. blok w El. Połaniec przyłączony do sieci krajowej. (W roku 2003 Elektrownię kupiła firma Electrabel, obecnie Pos = 1800 MW);
- Uruchomienie EC Kawęczyn (512 MWt).

Rok 1984

- 2 kolejne bloki w Bełchatowie przyłączone do KSE;
- Zakończenie I Etapu budowy EC Rzeszów
4 kotły WR-25.

Rok 1985

- Zakończenie I Etapu budowy EC Lublin Wrotków. (W ramach II Etapu, w roku 2002 uruchomiono blok gazowo – parowy o wydajności 235 MWe i 150 MWt);
- Przekazanie do eksploatacji 2 bloków 360 MW w El. Bełchatów;
- Linia 750 kV EJ Chmielnicka – Rzeszów Widełka przekazana do eksploatacji.

Rok 1986

- Uruchomienie 2 bloków 360 MW w El. Bełchatów;
- Oddanie do eksploatacji I kotła WP- 120 w EC Rzeszów.

Rok 1987

- Uruchomienie 2 kolejnych bloków w El. Bełchatów.

Rok 1988

- Uroczyste przekazanie do ruchu 12. bloku w El. Bełchatów. Elektrownia osiągnęła moc zainstalowaną 4320 MW i jest największą elektrownią w Polsce i największą na świecie elektrownią opalaną węglem brunatnym;
- Zakończono II Etap budowy EC Rzeszów 2 kotły WP-120 o mocy cieplnej 280 MWt. Od roku 2003 funkcjonuje BGP-100 o mocy 96 MWe.

Rok 1989

- Uruchomienie I bloku 360 MW w El. Opole;
- Zakończono modernizację EC Pruszków. Obecnie generuje 176 MWt, 8 MWe. Jest to najstarsza EC w Zespole Vattenffala.

Rok 1990

- Zawiązano jednoosobową spółkę Skarbu Państwa „Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A.”;
- Przekazanie do eksploatacji I Etapu Stacji 400/110 kV Krosno Iskrzynia;
- Podjęto decyzję o kompleksowej modernizacji El. Turów za 1,6 mld USD.

Źródła wykorzystane

- Historia Elektryki Polskiej T.2- Elektroenergetyka, SEP, WNT, Warszawa 1992 r.
- Elektroenergetyka na dawnych i obecnych ziemiach polskich w ikonografii, Album PSE S.A., Warszawa 2005 r.
- Portal internetowy www.energia-online.info

Dziękuję